

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai	2022-05- į 2022-04-21	Nr. Nr. (16.1E-34)STAP-315
--	--------------------------	-------------------------------

DĖL TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją įvertinusi derinti pateiktus [Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimo Nr. 1422 „Dėl Asmenų, norinčių įvaikinti vaikus, ir galimų įvaikinti vaikų apskaitos Lietuvos Respublikoje tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą](#) (toliau – Įvaikinimo apskaitos tvarkos aprašo projektas) bei [Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Įvaikinimo organizavimo nuostatų patvirtinimo“ projektą](#) (toliau – Įvaikinimo organizavimo nuostatų projektas) (toliau kartu – Projektai), teikia šias pastabas ir pasiūlymus.

Dėl Įvaikinimo organizavimo nuostatų projekto, kuriuo tvirtinami Įvaikinimo organizavimo nuostatai (toliau – Nuostatai).

1. Nuostatų 2 punkte nustatyta, kad Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba (toliau – Tarnyba) organizuoja galimų įvaikinti vaikų įvaikinimą, *vadovaudamasi* tam tikrais teisės aktais, tarp kurių paminėti 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – Reglamentas) ir Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas. Manytume, kad šie teisės aktai, būdami horizontalaus pobūdžio teisės aktais, nesukuria jokių specifinių taisyklių, kuriomis Tarnyba turėtų *vadovautis organizuodama įvaikinimą* – jų reguliavimas skirtas asmens duomenų tvarkymui, ir šių nuostatų privalu laikytis, tačiau siūlome neminėti šių teisės aktų Nuostatų 2 punkte.

2. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.164 straipsnio 1 dalies nuostatomis, kai sprendžiamas bet koks su vaiku susijęs klausimas, vaikas, sugebantis suformuluoti savo pažiūras, turi būti išklausytas tiesiogiai, o jei tai neįmanoma, – per atstovą, tad Nuostatų 4.2 papunktyje siūlytina nedetalizuoti vaiko išklausymo atvejų, t. y. kai sprendžiama dėl vaiko įvaikinimo, jo vardo ir pavardės pakeitimo.

3. Nuostatuose įvardijama konkreti šeimos santykių sritis, kurioje asmuo pripažintas neveiksniu (Nuostatų 7.3, 7.4 ir 11.5 papunkčiai). Tuo tarpu Civilinio kodekso nuostatose nėra įvardijama konkreti šeimos santykių sritis, kurioje asmuo gali būti pripažįstamas neveiksniu. Manytina, kad šeimos santykių srities įvardijimas Nuostatuose nėra suderinamas su Civilinio kodekso nuostatomis (žr., pvz., Civilinio kodekso 3.216 straipsnio 2 dalį) ir nepagrįstai riboja asmenų, pripažintų neveiksniais ne įvaikinimo srityje, teises. Tik teismas gali nustatyti, kokioje konkrečioje srityje asmuo turi būti pripažįstamas neveiksniu (žr. Civilinio kodekso 2.10 straipsnio 1 dalį), tad į šeimos santykių sritį patektų tiek santuokos sudarymo, tiek įvaikinimo, globos, šeimos turto, bendravimo su tam tikrais šeimos nariais ir panašūs klausimai, kai, vadovaujantis Civilinio kodekso 2.10 straipsnio 5 dalimi, neveiksniu tam tikroje srityje pripažintam asmeniui teisės aktuose nustatytos neveiknumo teisinės pasekmės atsiranda tik toje srityje.

4. Atsižvelgiant į tai, kad Nuostatų 7.4 papunktyje nurodyta informacija galėtų būti gaunama iš Lietuvos teismų informacinės sistemos, siūlytina atsisakyti šiame papunktyje numatytos pareigos asmeniui pateikti valstybės institucijai jai kitais būdais prieinamą informaciją.

5. Siūlytina įvertinti, ar Nuostatų 10 punkte nurodytas 12 mėnesių terminas nėra pernelyg ilgas, atsižvelgiant į tai, kad per 12 mėnesių gali iš esmės pasikeisti aplinkybės, kurias siekiama patvirtinti atitinkamais dokumentais.

6. Lietuvos Respublikos gyventojų registro nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. 1495 „Dėl Lietuvos Respublikos gyventojų registro nuostatų patvirtinimo“, nenumato Nuostatų 11.3 - 11.5 papunkčiuose nurodytų duomenų tvarkymo Lietuvos Respublikos gyventojų registre.

7. Nuostatų 11.5. papunktyje nurodyti duomenys apie asmenis, kurie teismo tvarka pripažinti neveiksniais tam tikroje srityje (teismo sprendimo, kuriuo sutuoktinis pripažintas neveiksniu šeimos santykių srityje priėmimo data), yra tvarkomi Neveiksnių ir ribotai veikusių asmenų registre, vadovaujantis šio registro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gruodžio 15 d. nutarimu Nr. 1771 „Dėl Neveiksnių ir ribotai veikusių asmenų registro reorganizavimo ir Neveiksnių ir ribotai veikusių asmenų registro nuostatų patvirtinimo“, 14 punktu.

8. Pastebėtina, kad Nuostatų 11.6 papunktyje turėtų būti nuoroda ne į Civilinio kodekso 3.269 straipsnio 6 punktą, o į 3.210 straipsnio 4 dalį. Taip pat atsižvelgiant į Civilinio kodekso 3.210 straipsnio 4 dalies nuostatą, be kita ko, numatančias, kad dėl asmens, nuteisto *už kitas nusikalstamas veikas*, teisės įvaikinti sprendžia teismas, siūlytina įvertinti, ar tikslinga teikti nuorodą į Civilinį kodeksą, t. y. nustatant, kad būtų pateikti duomenys apie asmens teistumą (dėl visų padarytų nusikalstamų veikų).

9. Nuostatų 11.9 papunktyje vienodintinos nuorodos į Civilinio kodekso 3.246 straipsnio 2 dalį.

10. Nuostatų 13 punkte nurodoma, kad „<...> Tarnybos teritorinis skyrius priima neigiamą sprendimą dėl asmens, norinčio įvaikinti vaiką, pradinio įvertinimo *ir apie tai per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos raštu praneša* asmeniui, norinčiam įvaikinti vaiką“. Pažymėtina, kad pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 13 straipsnio 1 dalį, asmeniui, pateikusiam prašymą, ar asmeniui, dėl kurio galimai pažeistų teisių ir teisėtų interesų yra pradėta administracinė procedūra, taip pat asmenims, kuriems administracinis sprendimas turi tiesioginį poveikį, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo administracinio sprendimo priėmimo dienos raštu pranešama apie priimtą administracinį sprendimą *pateikiant to sprendimo kopiją*. Šiuo aspektu Nuostatai turi būti patikslinti.

11. Nuostatų 14 punkte numatoma, kad teigiamas sprendimas dėl asmens, norinčio įvaikinti vaiką, pradinio įvertinimo priimamas įvertinus Civilinio kodekso 3.210 straipsnio 4 dalyje nurodytus pagrindus, tačiau šiame straipsnyje yra ir kitos sąlygos, kurios galėtų būti reikšmingos vertinant asmens teisę įvaikinti (pvz., draudimai įsivaikinti tos pačios lyties asmenims ar nesusituokusiems asmenims įsivaikinti tą patį vaiką). Siūlytina įvertinti, ar šiuo aspektu nebūtų tikslinga papildyti šį punktą.

12. Nuostatų 15 punkte pateikiama nuoroda į Nuostatų 7.1 papunktyje nurodytus dokumentus. Pastebėtina, kad Nuostatų 7.1 papunktyje nurodytas tik vienas dokumentas – rašytinis prašymas įvaikinti vaiką, todėl Nuostatų 15 punktas tikslintinas šiuo aspektu. Nuostatų 15, 17 ir 19 punktuose taip pat tikslintina, nuo kada skaičiuojami šiuose punktuose nurodyti 3 darbo dienų ir 10 darbo dienų terminai.

13. Nuostatų 18 punktas nustato, kad Išvadą rengia Tarnybos atestuoti asmenys, o 20 punkte yra nustatyta, kas turi būti nurodyta išvadoje. Tarp nurodytinų informacijos yra ir tokie duomenys, kurių Tarnyba, priimdama sprendimą dėl asmens, norinčio įvaikinti vaiką, pradinio įvertinimo, nerenka (tautybė, išsilavinimas, darbovietė ir t.t.) ir neperduoda globos centrui, organizuojančiam mokymus. Taigi lieka neaišku, kaip gaunami duomenys, nurodytini išvadoje. Reglamento 5 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad asmens duomenys turi būti tvarkomi teisėtu, sąžiningu ir skaidriu būdu (teisėtumo, sąžiningumo ir skaidrumo principas); nustatytais, aiškiai apibrėžtais bei teisėtais tikslais ir toliau netvarkomi su tais tikslais nesuderinamu būdu (tiklo apribojimo principas); adekvatūs, tinkami ir tik tokie, kurių reikia siekiant tikslų, dėl kurių jie tvarkomi (duomenų kiekio mažinimo principas). Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Reglamento 9 straipsnio 1 dalyje yra įtvirtintas draudimas tvarkyti asmens duomenis, atskleidžiančius etninę kilmę, tačiau šis draudimas gali būti netaikomas, jei taikoma bent viena iš sąlygų, nurodytų Reglamento 9 straipsnio 2 dalyje. Atsižvelgdami į šias Reglamento nuostatas, siūlome papildomai įsivertinti asmens duomenų apie tautybę tvarkymo būtinybę (ar asmens, norinčio įvaikinti vaiką, tautybė yra reikšminga sprendžiant

dėl įvaikinimo tinkamumo) ir nurodyti Reglamento 9 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą sąlygą, kuria vadovaujantis šis duomuo būtų tvarkomas, arba atsisakyti jo tvarkymo.

14. Svarstyтина, ar priimant sprendimą dėl galimo įvaikinti vaiko interesus ir poreikius labiausiai atitinkančio asmens, pasirengusio įvaikinti vaiką, parinkimo, yra būtina visa informacija, nurodyta Nuostatų 31.4 papunktyje, pvz., vaiko brolių ir (ar) seserų vardai ir pavardės. Šiame papunktyje taip pat nesuprantamas teiginys, kad pateikiama informacija apie sveikatos sutrikimus, nurodytus sveikatos apsaugos ministro nustatytos formos sveikatos pažymėjime (forma Nr. 046/a), *jeigu jie yra žinomi*. Jeigu duomenys apie vaiko sveikatos sutrikimus yra įrašyti sveikatos apsaugos ministro nustatytos formos sveikatos pažymėjime, jie yra žinomi. Kartu atkreiptinas dėmesys, kad Įvaikinimo apskaitos tvarkos aprašo 10.11 papunktyje nėra numatyta, kad informacija apie brolių ir (ar) seserų sveikatos sutrikimus pateikiama sveikatos apsaugos ministro nustatytos formos sveikatos pažymėjime.

15. Nuostatų 37.9 papunktyje nustatyta, kad rašte, kuriuo informuojamas įvaikinti parinktas asmuo, turi būti nurodyti duomenys apie vaiko atstovą pagal įstatymą (vardas, pavardė arba juridinio asmens pavadinimas, telefono ryšio numeris ir elektroninio pašto adresas). Darytina prielaida, kad šie duomenys nurodomi tam, kad parinktas asmuo galėtų realizuoti Nuostatų 39 punkte nustatytą įpareigojimą iš anksto su galimo įvaikinti vaiko atstovu pagal įstatymą suderinti susipažinimo su galimu įvaikinti vaiku laiką ir datą. Pastebėtina, kad parinktas asmuo, susipažinęs su Nuostatų 37 punkte nurodytu Tarnybos informaciniu raštu (kuriame nurodomi ir galimo įvaikinti vaiko atstovo pagal įstatymą vardas, pavardė bei kontaktiniai duomenys), gali ir neprašyti Tarnybos leidimo susipažinti su galimu įvaikinti vaiku. Siekiant saugoti vaiko atstovų pagal įstatymą privatumą, siūlytina apsvastyti, ar pirmiausia neturėtų būti gautas Tarnybos leidimas susipažinti, ir tik esant tokiam leidimui parinktas asmuo būtų informuojamas apie atstovo pagal įstatymą vardą ir pavardę ir kontaktinius duomenis. Atitinkamai peržiūrėtinas ir Nuostatų 66.10 papunktis. Be to, manytina, kad nėra tikslinga iš anksto derinti susitikimo su vaiko atstovu pagal įstatymą laiką ir datą, kol nėra gautas Tarnybos leidimas (39, 68 punktai). Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad nėra nustatyta atvejų, kuomet toks leidimas gali būti ir neišduodamas. Atitinkamai, kyla klausimas, ar tokį Tarnybos išduodamą dokumentą galime vadinti leidimu. Manytina, kad Tarnyba šiuo atveju yra kaip tarpininkas tarp ketinančių įvaikinti asmenų ir įvaikinamo vaiko atstovo pagal įstatymą, bet jokio valinio sprendimo dėl susitikimo nepriima.

16. Nuostatų 39 punkte, be kita ko, nurodoma, kad galimo įvaikinti vaiko atstovas pagal įstatymą privalo sudaryti sąlygas parinktam asmeniui susipažinti su galimu įvaikinti vaiku, o 40 punkte teigiama, kad sprendimą sutikti ar atsisakyti įvaikinti galimą įvaikinti vaiką parinktas asmuo turi pateikti raštu Tarnybai *ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo supažindinimo su informaciniu raštu*, nurodytu Nuostatų 37 punkte, dienos. Esant tokiam reguliavimui, manytina, kad vaiko atstovui

turėtų būti nustatyta pareiga būtent iki paminėto laikotarpio pabaigos sudaryti galimybę pasimatyti su vaiku.

17. Svarstyтина, ar visais atvejais vaiko atstovas pagal įstatymą turėtų būti informuojamas apie parinkto asmens (nurodant vardą, pavardę) sprendimą atsisakyti įvaikinti galimą įvaikinti vaiką (pvz., jei parinktas asmuo net nesikreipė leidimo susipažinti). Atsižvelgiant į tai, siūlome peržiūrėti Nuostatų 41, 68 punktuose nustatytą reguliavimą.

18. Nuostatų 45 punkte numatoma, kad gavus parinkto asmens atsisakymą įvaikinti galimą įvaikinti vaiką, galimam įvaikinti vaikui parenkamas kitas asmuo, pasirengęs įvaikinti vaiką, *Nuostatų III skyriaus trečiojo skirsnio nustatyta tvarka*. Pastebėtina, kad minimame skirsnyje aptariamos procedūros, kai Tarnyba įrašo vaiką į Galimų įvaikinti vaikų sąrašą (t. y. nedelsiant organizuojamas Įvaikintojų parinkimo komisijos posėdis ir t. t.), tačiau, kaip vaikui renkamas asmuo, kai jis jau yra įrašytas į Galimų įvaikinti vaikų sąrašą ir, kaip šiuo atveju, yra gaunamas atsisakymas jį įvaikinti (arba, pvz., jam Įvaikintojų parinkimo komisija neranda tinkamo asmens, galinčio jį įvaikinti), nėra nustatyta. Analogiškas pastebėjimas taikytinas ir Nuostatų 46 punktui, kuriame teigiama, kad pradėjus ikiteisminę galimo įvaikinti vaiko tarptautinio įvaikinimo procedūrą, ikiteisminė nacionalinio įvaikinimo procedūra nenutraukiama ir galimam įvaikinti vaikui toliau ieškomas asmuo, pasirengęs jį įvaikinti, Nuostatų III skyriaus *trečiojo skirsnio* nustatyta tvarka.

19. Nuostatų 47 punkte aprašomas procesas, kaip prasideda ikiteisminė tarptautinio įvaikinimo procedūra: Tarnyba kreipiasi į galimo įvaikinti vaiko atstovą pagal įstatymą, atstovas Tarnybą turi informuoti, ar tarptautinis įvaikinimas atitiks geriausius galimo įvaikinti vaiko interesus, gavusi informaciją, Tarnyba kreipiasi į Tarpinstitucinę įvaikinimo komisiją dėl rekomendacijos. Prie kiekvieno iš šio proceso metu teikiamo dokumento (Tarnybos kreipimosi, atstovo pagal įstatymą pritarimo, Tarpinstitucinės įvaikinimo komisijos rekomendacijos) pažymėta, kokie vaiko duomenys nurodytini dokumente. Kadangi šie duomenys sutampa (vardas, pavardė, gimimo data), siūlytume peržiūrėti 47 punktą ir paminėtuose dokumentuose nurodytinus vaiko asmens duomenis surašyti atskirame sakinyje, o ne kartoti prie kiekvieno dokumento.

Be to, aptariamame punkte nustatoma, kad jei galimo įvaikinti vaiko atstovas pagal įstatymą informuoja, kad tarptautinis įvaikinimas neatitiks geriausių galimo įvaikinti vaiko interesų, tarptautinė įvaikinimo procedūra nevykdoma, kol Tarnyba negaus informacijos apie pasikeitusias aplinkybes, dėl kurių galimo įvaikinti vaiko atstovas pagal įstatymą pateikė informaciją, kad tarptautinis įvaikinimas neatitinka geriausių galimo įvaikinti vaiko interesų, tačiau nėra numatyta pareiga, pasikeitus aplinkybėms, vaiko įstatyminiam atstovui tokius duomenis pateikti. Taip pat pastebėtina, kad vadovaujantis Civilinio kodekso 3.224 straipsnio 3 dalies nuostatomis, teismas turi teisę vaiko interesais priimti sprendimą įvaikinti be globėjo (rūpintojo) sutikimo. Atsižvelgiant į tai,

kad globėjas (rūpintojas) yra laikomi vaiko atstovais pagal įstatymą (Civilinio kodekso 3.272 straipsnio 1 dalis), siūlytina įvertinti, ar šios normos suderinamos su Civilinio kodekso nuostatomis.

Siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, proceso vilkinimo išvengimo, manytina, kad turėtų būti nustatytas terminas, per kurį galima įvaikinti vaiko atstovas pagal įstatymą turi pateikti informaciją apie tai, ar tarptautinis įvaikinimas atitiks geriausius vaiko interesus.

20. Nuostatų 77.1 papunktyje nėra nustatytas terminas, per kurį turi būti gaunami (negaunami) prašymai įvaikinti galimą įvaikinti vaiką.

21. Nuostatų 79 punkte nurodyta, kad asmens duomenys tvarkomi Nuostatų įgyvendinimo tikslais. Manytina, kad asmens duomenų tvarkymo, nustatyto šiuose Nuostatuose, tikslas yra sietinas su pačių Nuostatų tikslu, t. y. pasirengimu įvaikinti vaiką, ikiteisminėmis nacionalinio ir tarptautinio įvaikinimo procedūromis, todėl siūlome patikslinti tikslo apibrėžimą.

22. Nuostatuose numatytas specialių kategorijų asmens duomenų tvarkymas, taip pat duomenų apie teistumą tvarkymas. Pažymėtina, kad kai teisės aktuose nustatomas specialių kategorijų asmens duomenų tvarkymas, taip pat duomenų apie teistumą tvarkymas, iš Reglamento kyla papildomi reikalavimai teisės aktams. Pavyzdžiui, Reglamento 9 straipsnio 2 dalies g punkte (tuo atveju, jei specialių kategorijų asmens duomenų tvarkymas būtų atliekamas vadovaujantis šiuo punktu) įtvirtinta, kad draudimas tvarkyti specialių kategorijų asmens duomenis netaikomas, jeigu tvarkyti duomenis būtina dėl svarbaus viešojo intereso priežasčių, remiantis Sąjungos arba valstybės narės teise, kurie turi būti proporcingi tikslui, kurio siekiama, nepažeisti esminių teisės į duomenų apsaugą nuostatų ir kuriuose turi būti *numatytos tinkamos ir konkrečios duomenų subjekto pagrindinių teisių ir interesų apsaugos priemonės*. Vadovaujantis Reglamento 10 straipsniu, asmens duomenys apie apkaltinamuosius nuosprendžius ir nusikalstamas veikas arba susijusias saugumo priemonės remiantis 6 straipsnio 1 dalimi tvarkomi tik prižiūrint valdžios institucijai arba kai duomenų tvarkymas leidžiamas Sąjungos arba valstybės narės teise, kurioje *nustatytos tinkamos duomenų subjektų teisių ir laisvių apsaugos priemonės*. Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, siūlome papildyti Nuostatus atitinkamomis asmens duomenų apsaugai skirtomis nuostatomis: kadangi vadovaujantis Nuostatais bus tvarkomi specialių kategorijų asmens duomenys (duomenys apie sveikatą), siūlome įvertinti, kokia sąlyga, įtvirtinta Reglamento 9 straipsnio 2 dalyje, vadovaujantis tai bus daroma ir pagal tos sąlygos reikalavimus atitinkamai papildyti Nuostatus, pavyzdžiui, aptariant technines bei organizacines priemones, būtinas pagal Reglamento 9 straipsnio 2 dalies g punktą (jei specialių kategorijų duomenų tvarkymas remsis šiuo punktu). Nuostatuose turi būti aptartos techninės ir organizacinės priemonės ir pagal Reglamento 10 straipsnio reikalavimus.

Dėl Įvaikinimo apskaitos tvarkos aprašo projekto, kuriuo tvirtinamas Asmenų, norinčių įvaikinti vaikus, ir galimų įvaikinti vaikų apskaitos Lietuvos Respublikoje tvarkos aprašas (toliau – Aprašas).

23. Aprašo 3 punkte nustatyta, kad Asmenų, norinčių įvaikinti vaikus, ir Galimų įvaikinti vaikų *apskaita, įrašymas į* Galimų įvaikinti vaikų, Galimų įvaikinti vaikų, atitinkančių specialiuosius kriterijus, bei Asmenų, norinčių įvaikinti vaikus, *sąrašus ir išbraukimas iš jų atliekami vadovaujantis*, be kita ko, Reglamentu ir Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu. Neabejotina, kad tvarkant asmens duomenis, šių teisės aktų privalu laikytis, tačiau, matytina, kad šie teisės aktai, būdami horizontalaus pobūdžio teisės aktais, nesukuria jokių specifinių taisyklių, kuriomis Tarnyba turėtų vadovautis vykdydama *apskaitą ar įrašymą į atitinkamus sąrašus*, todėl siūlome neminėti šių teisės aktų 3 punkte.

24. Atsižvelgiant į tai, kad Apraše taip pat įvardijama konkreti šeimos santykių sritis, kurioje asmuo pripažįstamas neveiksnium (Aprašo 5.6, 5.7 ir 12.3 papunkčiai), siūlytina Aprašą patikslinti šios išvados 2 punkte nurodytais aspektais.

25. Apraše siūlytina kaip iš esmės perteklinės atsisakyti nuorodos į Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 488 straipsnio 2 dalį, atsižvelgiant į tai, kad atitiktį šioms nuostatoms teismas įvertins tvirtindamas nurodytą sutikimą.

26. Aprašo 15 punkte numatoma daugiau kriterijų, kuriuos turi atitikti asmenys, norintys įsivaikinti vaiką Civilinio kodekso 3.224 straipsnyje nustatyta tvarka. Atsižvelgiant į tai, kad šiais kriterijais sukuriamos prielaidos apriboti asmenų, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, užsienio valstybės piliečių ir asmenų be pilietybės, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, galimybes įsivaikinti vaiką, pažymėtina, kad šie kriterijai turėtų būti nustatomi įstatymu, o ne Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu, pvz., Civilinio kodekso 3.224 straipsnyje nuosekliai nurodant, kad minėti asmenys gali įsivaikinti tik į Galimų įvaikinti vaikų, atitinkančių specialiuosius kriterijus, sąrašą, įrašytus, nurodytus kriterijus atitinkančius vaikus.

Be to, Aprašo 15 punkte numatyta, kad vaikas į Galimų įvaikinti vaikų, atitinkančių specialiuosius kriterijus, sąrašą įrašomas, jei, *vaiką siūlant įvaikinti*, per šešis mėnesius nuo jo įrašymo į Galimų įvaikinti vaikų sąrašą dienos neatsirado Lietuvos Respublikos piliečių, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, prašymų įvaikinti ar globoti vaiką (rūpintis vaiku). Pažymėtina, kad Civiliniame kodekse nėra reikalavimo, kad per šį laikotarpį vaikas būtų *siūlomas* įvaikinti (globoti, rūpintis).

27. Aprašo 16.1 papunktyje kalbama apie Tarnybos priimamą sprendimą įrašyti į Galimų įvaikinti vaikų sąrašą, tačiau nėra reglamentuota, per kiek laiko nuo tokio sprendimo priėmimo toks vaikas turi būti įrašytas į sąrašą. Analogiškas pastebėjimas taikomas ir Aprašo 19 bei 34 punktams.

28. Pagal Aprašo 18.3 papunktį, Tarnyba galimą įvaikinti vaiką, atitinkantį specialiuosius kriterijus, per 5 darbo dienas nuo nors vienos iš toliau nurodytų aplinkybių paaiškėjimo dienos *išbraukia* iš Galimų įvaikinti vaikų, atitinkančių specialiuosius kriterijus, sąrašo, jei galimas įvaikinti vaikas į Galimų įvaikinti vaikų, atitinkančių specialiuosius kriterijus, sąrašą įrašytas kaip atitinkantis

Aprašo 15.3 papunktyje numatytą kriterijų, kad „kartu siūloma įvaikinti ne mažiau nei tris vaikus (brolius ir (ar) seseris)“, tačiau atsirado Civilinio kodekso 3.209 straipsnio 6 dalyje nurodytos aplinkybės, dėl kurių galimas įvaikinimas išskiriant seseris ir brolius. Manytina, kad net ir atsiradus Civilinio kodekso 3.209 straipsnio 6 dalyje nurodytai aplinkybei, vaikas, įrašytas į aptariamą sąrašą, gali ir toliau atitikti Aprašo 15.3 papunktyje nustatytą kriterijų (pavyzdžiui, brolių/seserų iš viso yra šeši, o įvaikino tik du iš jų, taigi lieka keturi vaikai, kas atitinka Aprašo 15.3 papunktyje nustatytą kriterijų). Siūlytina įvertinti.

29. Tikslintinas Aprašo 37 punkto antras sakinyss, nurodant, kad visi Tarnybai pateikiami dokumentai turi būti legalizuoti *ar* patvirtinti *pažyma (Apostille)*, jeigu Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys ar Europos Sąjungos teisės aktai nenustato kitaip. Manytume, kad nuoroda į Dokumentų legalizavimo ir tvirtinimo pažyma (*Apostille*) tvarkos aprašą yra netikslinga, kadangi šis aprašas nereglamentuoja tvirtinimo pažyma (*Apostille*) (o tai yra labiausiai paplitęs užsienio institucijų išduotų dokumentų tvirtinimo būdas, atsižvelgiant į platų valstybių, ratifikavusių 1961 m. spalio 5 d. Hagos konvenciją dėl užsienio valstybėse išduotų dokumentų legalizavimo panaikinimo, ratą), tais atvejais, kai pateikiami užsienio valstybių išduodami dokumentai.

30. Aprašo 38 punkte nurodyta, kad asmens duomenys tvarkomi Aprašo įgyvendinimo tikslais. Manytina, kad asmens duomenų tvarkymo, nustatyto šiame Apraše, tikslas yra sietinas su įrašymu į atitinkamus sąrašus, kurie yra svarbus viso įvaikinimo proceso elementas, todėl siūlome patikslinti tikslo apibrėžimą.

Dėl Projektų.

31. Atsižvelgiant į tai, kad tiek Aprašas, tiek Nuostatai pagal savo reguliuojamą sritį yra betarpiškai susiję, bei siekiant mažinti teisės aktų kiekį, siūlytina įvertinti galimybę šiuos teisės aktus tvirtinti vienu nutarimu.

32. Teisės technikos pastabos darbo tvarka perduotos Projektų rengėjams.

Teisingumo ministrė

Evelina Dobrovolska

VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir
darbo ministerijai
Per TAIS

2022-05-   Nr. 2R-   (3.2.Mr)
Į 2022-04-21   Nr. (16.3E-34)STAP-315

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMŲ PROJEKTŲ DERINIMO

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija (toliau – Inspekcija), pagal kompetenciją išnagrinėjusi Jūsų pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Įvaikinimo organizavimo nuostatų patvirtinimo“ projektą, kuriuo yra tvirtinami Įvaikinimo organizavimo nuostatai (toliau – Nuostatų projektas), teikia šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Iš Nuostatų projekto 7 ir 9 punktų galima spręsti, kad fizinis asmuo norintis įvaikinti vaiką (-us), savo gyvenamosios vietos Tarnybos teritoriniam skyriui nustatytus dokumentus gali pateikti tiesiogiai atvykęs į savo gyvenamosios vietos Tarnybos teritorinį skyrių arba registruotu laišku. Pažymėtina, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 2 dalimi, „prašymas ar skundas gali būti pateiktas per E. pristatymo sistemą, kitomis elektroninių ryšių priemonėmis, paštu, kreipiantis asmeniškai arba per atstovą. Atstovo teisė atstovauti turi būti įrodoma rašytiniu sutikimu“.¹ Atsižvelgiant į tai, manytina, kad Nuostatų projekto nuostatos turi būti suderintos su Viešojo administravimo įstatymo nuostatomis, taigi siūlome tikslinti Nuostatų projektą šiuo aspektu.

2. Tarnybos teritorinis skyrius, gavęs Nuostatų projekto 7 punkte nurodytus dokumentus, privalo surinkti atsižvelgiant į Nuostatų projekto 11 punkte nustatytą sąlygą: „(renkamas mažiausias kiekis duomenų, kurio užtenka atitinkamam faktui nustatyti)“. Siūlome pakartotinai įvertinti Nuostatų projekto 11.7 – 11.11 papunkčius, numatant, kokius konkrečius asmens duomenis (informaciją) yra būtina surinkti atitinkamam faktui nustatyti (pavyzdžiui, Nuostatų projekto 11.7 papunktyje nustatyta, kad iš „Socialinės paramos šeimai informacinės sistemos – duomenis, ar nuo asmens, norinčio įvaikinti vaiką, nėra atskirtas vaikas (duomenys apie tai, ar nuo šio asmens yra ar nėra atskirtas vaikas) (pavyzdžiui, teismo sprendimo apie tai, kad vaikas buvo atskirtas nuo asmens, norinčio įvaikinti vaiką priėmimo data) ar pan. (jeigu asmens duomenų reikia asmens duomenų tvarkymo tikslui pasiekti) ir t.t.

3. Iš Nuostatų projekto 37 – 41 punktų matyti, kad parinktas asmuo su galimu įvaikinti vaiku yra supažindinamas su informacija (įskaitant nuasmeninta informacija)² apie galimu įvaikinti vaiku (Nuostatų projekto 37 punktas) ir gali priimti sprendimą atsisakyti įvaikinti parinktą galimą įvaikinti vaiką, *ir nevykti su juo susipažinti asmeniškai*. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, siūlome pakartotinai pagal poreikį įvertinti Nuostatų projekto 37 punktą, asmens duomenų apimties kontekste (pavyzdžiui, duomenys apie vaiko atstovo pagal įstatymą (vardo ir pavardė arba juridinio asmens pavadinimas, telefono ryšio numeris ir elektroninio pašto adresas) (pavyzdžiui, ar nepakaktų pateikti informaciją, kad galimas įvaikinti vaikas auga pas paskirtą globėją (fizinį asmenį) arba vaiko įstatyminiu atstovu yra paskirtas juridinis asmuo); duomenys apie vaiko nuolatinės gyvenamosios vietos savivaldybę. Atitinkamai siūlome įvertinti Nuostatų projekto 66 – 71 punktus, šiuo aspektu

¹ Pažymėtina, kad asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles (Žr. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.303479/asr>).

² Pagal poreikį rekomenduojame *plačiau apie nuasmeninimą*, jo metodus ir kitus susijusius klausimus skaityti: a) Inspekcijos 2015 m. rekomendacijoje „Nuasmeninimo metodai“, kuri pasiekama Inspekcijos interneto svetainės skiltyje „Rekomendacijos, gairės ir kt.“; b) Darbo grupės 2014 m. balandžio 10 d. nuomonėje Nr. 05/2014 dėl nuasmeninimo metodų.

(taip pat pavyzdžiui, papildomai įvertinti Nuostatų projekto 66.2 papunktį nuosekliai su šių nuostatų 37.2 papunkčiu).

4. Nuostatų projekto 51 punkte nustatyta, kad „<...> Tarnybos direktoriui priėmus Apskaitos aprašo 16.1 papunktyje nurodytą sprendimą, Tarnyba apie naujai į Galimų įvaikinti vaikų, atitinkančių specialiuosius kriterijus, sąrašą įrašytą (-us) vaiką (-us) raštu informuoja įgaliotos institucijos atstovus: *taip pat, vaiko atstovui pagal įstatymą leidus ir jam pateikus, pridedama vaiko nuotrauka*) <...>“. Svarstyтина, kad nuostatos formulavimas yra ydingas, nes vaiko atstovas pagal įstatymą dalyvaujantis įvaikinimo procese negali numatyti, kokiais atvejais reikia (ne)pateikti galimo įvaikinti vaiko nuotrauką, todėl jiems kiltų realūs sunkumai įgyvendinant tokią nuostatą. Taigi, siūlytina pakartotinai svarstyti Nuostatų projekto 51 punktą, numatant, kad vaiko nuotrauka yra pridedama įgaliotos institucijos atstovui arba svarstyti atsisakyti minėtos nuostatos dėl vaiko nuotraukos pateikimo įgaliotos institucijos atstovui.

Inspekcija pagal kompetenciją, išnagrinėjusi Jūsų pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimo Nr. 1422 „Dėl Asmenų, norinčių įvaikinti vaikus, ir galimų įvaikinti vaikų apskaitos Lietuvos Respublikoje tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą, pagal kompetenciją pastabų ir pasiūlymų neturi.

Direktorius pavaduotoja,
pavadojanti direktorių

Danguolė Morkūnienė

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VAIKO TEISIŲ APSAUGOS KONTROLIERIAUS ĮSTAIGA**

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai
El. paštas post@socmin.lt

2022-05-09 Nr. (1.19 -2022-152)2-275

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL ĮVAIKINIMO ORGANIZAVIMO NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“ PROJEKTO NR. 22-6362 DERINIMO

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė, susipažinusi su pateiktu derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl įvaikinimo organizavimo nuostatų patvirtinimo“ projektu Nr. 22-6362 (toliau – Nuostatų projektas), teikia žemiau išdėstytas pastabas ir pasiūlymus jo tobulinimui:

1. Tikslinti Nuostatų projekto 4.1 punkto formuluotę, suderinant punkte dėstomą normą su Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 4 straipsnio 1 punktu, JT Vaiko teisių konvencijos 3 straipsnio 1 dalimi ir vietoj žodžių junginio „vaiko interesų“ įrašyti „geriausių vaiko interesų prioriteto“.

Atkreiptinas dėmesys, kad aukščiau paminėtos teisės normos akcentuoja pareigą užtikrinti vaiko interesų pirmumą (prioriteto) prieš kitų subjektų (asmenų) interesus, kurie gali nesutapti ir konkuruoti tarpusavyje¹.

2. Įvertinant vaiko globos ir vaiko įvaikinimo sukeliamas teises pasekmes ir pasekmių skirtumus, siūlytina apstvarstyti tikslingumą taikyti analogiją su vaiko globos organizavimo santykių reguliavimu (Vaiko globos organizavimo nuostatų normomis) ir nustatyti, kad įvaikinimo atveju turėtų būti išklausyta asmenų, norinčių įvaikinti vaiką, vaikų nuomonė dėl įvaikinimo ir vyresnių nei 16 metų vaikų sutikimus, kad jo tėvai (vienas iš tėvų) taptų tėvais.

Pritarus siūlymui, turėtų būti papildytas Nuostatų projekto 7 punktą nauju papunkčiu.

3. Siūlytina svarstyti tikslingumą tikslinti Nuostatų projekto 11.5 punktą, po žodžio „neveiksniu“ įrašant žodžių junginį „ribotai veiksnium“.

4. Įvertinant aplinkybę, kad mokymai būsimiems tėviams yra tęstinis procesas, siūlytina tikslinti Nuostatų projekto 19 punkto formuluotę, vietoj žodžio „įvykti“ įrašant „prasidėti“.

5. Siekiant normų ir jomis reguliuojamų santykių dėstymo nuoseklumo, siūloma tikslinti Nuostatų projekto 24 punkto formuluotę, išbraukiant žodžių junginį „Apskaitos aprašo nustatyta tvarka“. Priešingu atveju šio punkto formuluotė turėtų būti papildyta nuoroda į teisės aktą, kuriame nustatyta galimų įvaikinti vaikų apskaitos tvarka.

6. Papildyti Nuostatų projekto 25 punktą, po žodžio „poreikius“ įrašant „labiausiai“.

¹ Plačiau – Jungtinių Tautų Vaiko teisių komiteto bendrasis komentaras Nr. 14 (2013) Dėl vaiko teisės pirmiausia atsižvelgti į jo (jos) interesus. – Jungtinių Tautų Vaiko teisių komiteto bendrieji komentarai. – Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaiga, 2018. (prieiga internete – <http://vtaki.lt/lt/teisine-informacija/tarptautine-praktika/jungtiniu-tautu-vaiko-teisiu-komiteto-komentarai>).

7. Tikslinti Nuostatų projekto 32 punkto formuluotę, vietoj „asmens (enų), pasirengusio (-ių) įvaikinti vaiką, parinkimo įvaikinti galimą įvaikinti vaiką“ įrašant „ asmens (enų), pasirengusio (-ių) įvaikinti vaiką, parinkimo įvaikinti galimam vaikui“. Ta pati pastaba dėl cituotos formuluotės taikytina ir Nuostatų projekto 33 punktui bei 1 ir 2 prieduose išdėstytoms formoms.

8. Siūlytina įvertinti tikslingumą tikslinti Nuostatų projekto 39 -42 punktus, numatant Tarnybos teritorinių skyrių (o ne Tarnybos) dalyvavimą šiuose punktuose nurodytuose veiksmuose.

9. Siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, siūlytina svarstyti tikslingumą tikslinti Nuostatų projekto 44 punktą, vietoj žodžio „vykdoma“ įrašant „pradedama“.

10. Tikslinti Nuostatų projekto 48 punkto formuluotę, suderinant ją su Apskaitos aprašo nuostatomis dalyje, dėl subjekto, priimančio sprendimą. Paminėtina, kad Nuostatų projekto 48 punkte nustatyta, kad sprendimą priima Tarnybos direktorius, tačiau Apskaitos aprašo 16 punkte (teisės akto projektas Nr. 22-6363), į kuri pateikta nuoroda, nustatyta, kad sprendimą priima Tarnyba. Todėl manytina, kad projektų nuostatos turėtų būti suderintos tarpusavyje, todėl tikslingos formuluotės.

Ta pati pastaba taikytina ir Nuostatų projekto 49-51 punktams.

11. Tikslinti Nuostatų projekto 48 punkto formuluotę, suderinant jos nuostatas su Apskaitos aprašo 16.3 punkto nuostatomis. Paminėtina, kad Apskaitos aprašo 16.3 punkte nustatyta, kad jei galimas įvaikinti vaikas neatitinka nė vieno Apskaitos aprašo 15 punkte nurodyto kriterijaus, Tarnyba priima sprendimą neįrašyti jo į Galimų įvaikinti vaikų, atitinkančių specialiuosius kriterijus, sąrašą“, todėl tarptautinio įvaikinimo procedūra net negali būti pradėta. Todėl Nuostatų projekto 48 punkte siūlomas teisinis reglamentavimas, kad „tarptautinio įvaikinimo procedūra vėl gali būti vykdoma“ yra prieštaraujanti teisiniui ikiteisminių įvaikinimo procedūrų reguliavimui. Ypatingas dėmesys atkreiptinas į šiuo punktu siūlomą reguliavimą vykdyti ikiteisminę tarptautinę įvaikinimo procedūrą vaiko, kuris neįrašytas į Galimų įvaikinti vaikų, atitinkančių specialiuosius kriterijus, sąrašą, „jei atsiranda asmuo, pasirengęs įvaikinti vaiką, kuris Apskaitos aprašo nustatyta tvarka įrašytas į Norinčių įvaikinti asmenų, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, užsienio valstybės piliečių ir asmenų be pilietybės, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, sąrašą“. Toks siūlomas teisinis reguliavimas kelia (gali sukelti) abejones dėl ikiteisminio įvaikinimo (tarptautinio) proceso skaidrumo.

12. Tikslinti Nuostatų projekto 48 punkto formuluotę, suderinant ją su Apskaitos aprašo 16.3 punkte išdėstyta norma ir įvertinant Apskaitos aprašo projekto (Nr. 22-6363) 16.3 punktui pateiktą pastabą dėl konkretaus subjekto, priimančio nurodytus sprendimus nustatymo (Apskaitos aprašo 16.3 punkte nenustatyta, kad sprendimą priima Tarnybos direktorius).

Ši pastaba taikytina ir Nuostatų projekto 49, 50-51 punktui.

13. Siūlytina įvertinant tikslingumą Nuostatų projekto Ketvirtajame skirsnyje, skirtame reglamentuoti ikiteismines tarptautinio įvaikinimo procedūras, numatyti išimtis (Nuostatų projekto 50 punktas), kai procedūros vykdomos Nuostatų projekto 37–46 punktuose, reglamentuojančiuose nacionalinio įvaikinimo procedūras, nustatyta tvarka.

14. Tikslinti Nuostatų projekto 51 punkto formuluotę, pakeičiant žodžių junginį „pseudoniminiai duomenys apie vaiką“. Remiantis Lietuvių kalbos žodyno (<http://www.lkz.lt>) pateiktu žodžio „pseudonimas“ pateiktu apibrėžimu, pseudonimas – išgalvotas vardas ar pavardė, slapyvardis. Siūlytina svarstyti tikslingumą teikti ne pseudoniminius duomenis apie vaiką, o nuasmenintus duomenis apie vaiką, t.y. neteikti vardo, pavardės bei kitų duomenų, iš kurių galima būtų nustatyti vaiko tapatybę.

Ta pati pastaba taikytina ir Nuostatų projekto 77.1 punktui.

15. Siūlytina tikslinti Nuostatų projekto 53 punkto formuluotę, atsisakant normoje, reglamentuojančioje ikiteisminę tarptautinio įvaikinimo procedūrą, nuorodų į nacionalinę įvaikinimo procedūrą (37 punktą) ir dėstyti šią normą pagal Nuostatų projekto 66 punkto analogiją, nurodant, kokia informacija apie vaiką turi būti pateikta, arba nuorodą į Nuostatų projekto 37 punktą pakeisti į nuorodą į Nuostatų projekto 51 punktą.

16. Siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, siūlytina svarstyti tikslingumą tikslinti Nuostatų projekto 73 punktą, vietoj žodžio „vykdoma“ įrašant „pradedama“.

17. Tikslinti Nuostatų projekto 77 punkto formuluotę, įvertinant aplinkybę, kad jei vaiko, kuris buvo išbrauktas iš Galimų įvaikinti vaikų, atitinkančių specialiuosius kriterijus, sąrašo dėl aplinkybių, nurodytų Aprašo projekto 18.3 punkte, įvaikinimo procedūra gali būti tęsiama tik tuo atveju, jei jis bus įrašytas į Galimų įvaikinti vaikų sąrašą arba kitais pagrindais bus įrašytas į Galimų įvaikinti vaikų, atitinkančių specialiuosius kriterijus, sąrašą.

18. Nuostatų projekto 42 ir 70 punktuose įtvirtinamos normos dėl vaiko nuomonės apie konkrečius įvaikintojus išklauso ir fiksavimo, kituose Nuostatų projekto punktuose numatytas parinkto asmens, pasirengusio įvaikinti vaiką, sutikimas/nesutikimas ir su tuo susiję tolimesni sprendimai bei procedūros. Tačiau Nuostatų projekte nėra aptarti atvejai ir procedūros, kai vaikas, susipažinęs su potencialiais tėvais, nesutinka būti įvaikintas konkrečioje šeimoje.

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė

Edita Žiobienė

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VAIKO TEISIŲ APSAUGOS KONTROLIERIAUS ĮSTAIGA**

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai
El. paštas post@socmin.lt

2022-05-09 Nr. (1.19 -2022-152)2-276

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO NR.22-6363 DERINIMO

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė, susipažinusi su pateiktu derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimo Nr. 1422 „Dėl Asmenų, norinčių įvaikinti vaikus, ir galimų įvaikinti vaikų apskaitos Lietuvos Respublikoje tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projektu Nr.22-6363 (toliau – Projektas), pagal kompetenciją teikia šias pastabas (pasiūlymus) Projekto tobulinimui:

1. Tikslinti Projekto 5.2. punkto formuluotę, išbraukiant žodžių junginį „arba pripažinti nežinia kur esančiais“, kadangi tėvų ar vienintelio iš tėvų pripažinimas nežinia kur esančiu savaime negali būti pagrindas vaiko įvaikinimui.

Nors Civilinio kodekso 3.257 straipsnio 2 punkte abiejų tėvų arba turėto vienintelio iš tėvų pripažinimas nežinia kur esančiais yra vienas iš nuolatinės globos nustatymo pagrindų, sisteminė Civilinio kodekso normų analizė laidžia teigti, kad priešingai nei tėvų ar vienintelio iš tėvų paskelbimo mirusiais (mirusiu) atveju vaikas negali būti įtraukiamas į įvaikinamų vaikų apskaitą ir iki abiejų tėvų arba turėto vienintelio iš tėvų paskelbimo mirusiais negali būti įvaikinamas. Atkreiptinas dėmesys, kad Civilinio kodekso 3.214 straipsnyje nustatyta, kad įvaikinamo vaiko tėvų sutikimo nereikalaujama, jeigu tėvai yra nežinomi ar mirę, jeigu tėvams neterminuotai apribota tėvų valdžia arba jeigu tėvai paskelbti mirusiais, tačiau atvejai, kai tėvai ar vienintelis iš tėvų pripažinti nežinia kur esančiais nenurodyti. Be to, pripažinimas nežinia kur esančiu ir paskelbimas mirusiu sukelia skirtingas teises pasekmes. Asmens pripažinimo nežinia kur esančiu atveju asmeniui garantuojama jo turtinių teisių apsauga, skiriamas turto administratorius (Civilinio kodekso 2.29 straipsnis), kreipiantis į teismą dėl asmens pripažinimo nežinia kur esančiu turi būti pateikiami duomenys apie asmens išlaikytinius (Civilinio proceso kodekso 455 straipsnio 6 punktas), todėl, įvertinant aplinkybę dėl turtinių teisių apsaugos, asmeninių tėvų teisių atėmimas (vaiko įvaikinimas), įvertinant įvaikinimo sukeliamas teises pasekmes, laikytinas nepagrįstu ir neproporcingu.

2. Siūlytina tikslinti Projekto 5.5 – 5.7, 6 punktų formuluotes, išbraukiant žodžių junginį „kuriame nurodomi Civilinio proceso kodekso 488 straipsnio 2 dalyje nurodyti duomenys“. Projekto reguliavimo kontekste šis žodžių junginys laikytinas pertekliniu, nes Civilinio proceso kodekso 488 straipsnio 2 dalyje nustatyti reikalavimai pareiškimui dėl sutikimo įvaikinti patvirtinimo, kuris *paduodamas teismui* ir tik teismas turi prerogatyvą spręsti dėl pateiktų duomenų pakankamumo ir/ar atitikties įstatymo reikalavimams.

3. Tikslinti Projekto 10.13 punkto formuluotę dalyje dėl psichotropinių medžiagų (ne)vartojimo.

Pažymėtina, kad Tarptautiniame ligų klasifikatoriuje (TLK-10-AM sisteminis ligų sąrašas) ir kituose dokumentuose vartojama sąvoka „psichoaktyviosios medžiagos“, o priklausomybės (išskiriant ją pagal vartojamų psichoaktyviųjų medžiagų rūšis) yra žymimos atitinkamais ligų kodais(F10 – F-11) ir nurodomos kaip diagnozės.

Ta pati pastaba taikytina Projekto 12.3 punktui.

4. Suderinti (suvienodinti) Projekto 15, 16.1, 17.6 punktuose vartojamas sąvokas, nes 15 punkte nustatytas komisijos pritarimas, o 16.1 ir 17.6 punktuose – rekomendacija.

5. Tikslinti Projekto 16.1 punkto formuluotę, aiškiai apibrėžiant (nustatant) kas Tarnyboje priima sprendimą įrašyti vaiką į Galimų įvaikinti vaikų, atitinkančių specialiuosius kriterijus, sąrašą ir nustatyti kaip toks sprendimas įforminamas.

Ta pati pastaba taikytina ir Projekto 16.3 punktui.

6. Siekiant užtikrinti įvaikinimo proceso skaidrumą, galimų įvaikinti vaikų, atitinkančių specialiuosius kriterijus, apskaitos tikslus, siūlytina atsisakyti Projekto 16.2 punkte siūlomo reglamentavimo. Atkreiptinas dėmesys, kad 16.2 punkto nuostatomis siūloma įteisinti tarptautinį įvaikinimą vaikų, neatitinkančių specialiųjų kriterijų, taip pat vaikų paiešką potencialiems tėvams, o ne tėvių vaikams, įrašytiems į galimų įvaikinti vaikų, atitinkančių specialiuosius kriterijus, apskaitą, paiešką. Toks siūlymas taip pat leidžia daryti prielaidą, kad gali būti formuojama (yra susiformavusi ir siekiama įteisinti) praktika, kai tarptautiniam įvaikinimui yra siūlomi vaikai, neįrašyti į aukščiau paminėtą sąrašą ir neatitinkantys tarptautinio įvaikinimo (specialiųjų kriterijų) sąlygų.

7. Siūlytina papildyti Projekto 17 punktą nauju papunkčiu, nustatant, jog vaiko byloje turėtų būti ir sprendimas, nurodytas Projekto 16.1 punkte.

8. Tikslinti Projekto 19 punkto formuluotę, nurodant kas konkrečiai priima šiame punkte nurodytą sprendimą ir kaip jis įforminamas.

Ta pati pastaba taikytina Projekto 23, 31 punktams.

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė

Edita Žiobienė

VALSTYBĖS VAIKO TEISIŲ APSAUGOS IR ĮVAIKINIMO TARNYBA PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS

Biudžetinė įstaiga, Labdarių g. 8, LT-01120 Vilnius, tel. (8 5) 231 0928, el. p. info@vaikoteises.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188752021

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo
ministerijai

2022-05- Nr. S-
Į 2022-04-22 Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Tarnyba) 2022-04-22 gavo Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pateiktą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Įvaikinimo organizavimo nuostatų patvirtinimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas). Tarnyba, susipažinusi ir įvertinusi pateiktą derinti Nutarimo projektą, teikia savo siūlymus ir pastabas.

1. Tarnybos nuomone, Nutarimo projekte tikslinga vartoti Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse įtvirtintas sąvokas. Atsižvelgiant į tai, siūlome 7.1. papunktį išdėstyti taip: „7.1. rašytinį prašymą įvaikinti vaiką (-us), kuriame nurodo savo vardą, pavardę, gimimo datą, gyvenamosios vietos adresą, šeiminių padėčių (vedęs, ištekėjusi, išsiskyręs **išsituokęs**, išsiskyrusi **išsituokusi**, našlys, našlė, ~~vienišas~~ **nesusituokęs** asmuo), pageidaujamų įvaikinti vaikų skaičių, amžių, lytį, sveikatos būklę, įvaikinimo motyvus;“

2. Vadovaujantis Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektų taisyklių, pavirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių pavirtinimo“ 11.2 papunkčiu, asmenų prašymai ar skundai gali būti teikiami elektroninių ryšio priemonėmis, todėl atsižvelgdami į tai, siūlome 8 punktą išdėstyti taip:

~~„8. Nuostatų 7 punkte nurodyti dokumentai Tarnybos teritoriniam skyriui gali būti pateikti tiesiogiai atvykus į savo gyvenamosios vietos Tarnybos teritorinį skyrių arba juos siunčiant registruotu laišku.“~~

Nuostatų 7 punkte nurodyti dokumentai Tarnybos teritoriniam skyriui gali būti pateikti tiesiogiai atvykus į savo gyvenamosios vietos Tarnybos teritorinį skyrių arba juos siunčiant registruotu laišku (teikiami dokumentų originalai arba dokumentų kopijos, patvirtintos dokumentą išdavusios Lietuvos Respublikos ar užsienio valstybės institucijos, notaro ar kito asmens, įgalioto atlikti notarinius veiksmus, arba konsulinio pareigūno ar kito kompetentingo užsienio valstybės pareigūno) arba elektroninių ryšių priemonėmis. Teikiant dokumentus tiesiogiai atvykus į savo gyvenamosios vietos Tarnybos teritorinį skyrių, prašymą ir dokumentus priėmęs darbuotojas padaro pateiktų dokumentų kopijas, o dokumentų originalus grąžina juos pateikusiam asmeniui. Asmuo dokumentus gali pateikti pats arba per įgaliotą atstovą.“

3. Tarnybos darbo praktikoje pasitaiko atvejų, kai Tarnybos teritoriniam skyriui, vykdant asmens, norinčio įvaikinti vaiką, pradinį įvertinimą, yra nustatoma, kad asmuo buvo kartą

ar kelis kartus teistas už nusikalstamas veikas, numatytas Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse, tačiau šios veikos nepatenka į Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.210 straipsnio 4 dalyje numatytą nusikalstamų veikų, dėl kurių asmuo negali būti įvaikintoju, sąrašą. Tarnybos nuomone, vertinant asmens pasirengimą įvaikinti vaiką, tikslinga aptarti su Tarnybos atestuotais asmenimis visas svarbias, įtakos turėsiančias vaiko saugios aplinkos užtikrinimui. Atsižvelgiant į tai, siūlome 15 punktą išdėstyti taip:

„15. Tarnybos teritorinis skyrius, priėmęs teigiamą sprendimą dėl fizinio asmens, norinčio įvaikinti vaiką, pradinio įvertinimo, per 3 darbo dienas nuo šio sprendimo priėmimo dienos jį kartu su Nuostatų 7.1 ~~papunktyje~~ **ir 11.6 papunkčiuose** nurodytais dokumentais (teikiamos dokumentų kopijos) raštu pateikia mokymus vykdysiančiam globos centrui. Jei savivaldybės teritorijoje veikia daugiau nei vienas globos centras, dokumentai siunčiami savivaldybės administracijai, kuri ne vėliau kaip per 3 darbo dienas, savivaldybės administracijos nustatyta tvarka persiunčia juos globos centrui vykdysiančiam mokymus.“

4. Vertinant asmens pasirengimą įvaikinti vaiką, svarbu įvertinti ir kartu su asmeniu gyvenančių nepilnamečių vaikų ir suaugusių asmenų sveikatos būklę, neįgalumą ir / ar specialiuosius poreikius, kadangi tai gali turėti įtakos norinčio įvaikinti asmens galimybei pasirūpinti dar vienu šeimos nariu ir užtikrinti įvaikinto vaiko poreikius, pilnavertį ir kokybišką gyvenimą šeimoje. Atsižvelgiant į tai, siūlome 20.3 papunktį išdėstyti taip:

„20.3. asmens, norinčio įvaikinti vaiką, nepilnamečių vaikų ir faktiškai kartu gyvenančių suaugusių asmenų duomenys (vardai, pavardės, gimimo datos) **bei informacija apie jų sveikata (diagnozė (-ės), gydymo būdai, specifiniai asmens poreikiai), jei tai gali turėti įtakos rūpinantis vaiku (-ais), jų ryšiai su asmeniu;**“

5. Atsižvelgiant globos centrų vertinimo metu nustatytą problematiką, siūlytume 21 punkto formuluotę išdėstyti taip:

„21. **Išvada dėl pasirengimo įvaikinti vaiką parengiama dviem vienodą teisinę galią turinčiais egzemplioriais, kurių vienas lieka globos centre ir saugomas asmens (šeimos) byloje, o kitas ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo išvados parengimo dienos pateikiamas asmeniui, norinčiam įvaikinti vaiką, o jos kopiją – Tarnybos teritoriniam skyriui, kuris persiuntė asmens, norinčio įvaikinti vaiką dokumentus.**“

6. Siūlome patikslinti 31.4., 31.7., 37.7., 66.8. papunkčius dėl numatytų sveikatos pažymėjimų formų reikalavimo. Praktikoje pastebima, kad sveikatos apsaugos ministro nustatytos formos sveikatos pažymėjimas (forma Nr. 046/a) neretai būna neišsami ir neatspindinti realios vaiko sveikatos būklės, joje nėra duomenų apie vaiko persirgtas ligas ar ligas, kuriomis vaikas serga, nustatytas diagnozės, taikomą gydymą ir pan., neretai nurodoma „Sveikas“, „gali būti įvaikintas“ ir pan. Atsižvelgiant į tai, siūlytina numatyti galimybę pateikti ne tik sveikatos apsaugos ministro nustatytos formos sveikatos pažymėjimo formą Nr. 046/a, bet ir (ar) formą Nr. 027/a.

7. Tarnybos nuomone, asmeninė informacija (vardas ir pavardė) apie galimo įvaikinti vaiko brolius ir / ar seseris, lankančius asmenis bei biologinius tėvus nėra esminė Įvaikintojų parinkimo komisijai parenkant šeimą galimam įvaikinti vaikui ir turėtų būti laikytina pertekline. Atsisakius Įvaikintojų parinkimo komisai pateikti šią informaciją būtų galima išvengti galimų asmens duomenų apsaugos pažeidimų. Atsižvelgiant į tai siūlome iš 31.3., 31.5., 31.6. papunkčius išdėstyti taip:

„31.3. duomenis apie galimo įvaikinti vaiko tėvus (~~vardas, pavardė, gimimo data, tautybė, tėvų valdžios apribojimo priežastys, sveikatos sutrikimai~~) (pateikiama sveikatos apsaugos ministro nustatytos formos sveikatos pažymėjimo (forma Nr. 046/a) kopija, jeigu turima), žalingi įpročiai,

priklausomybės, tėvų ir galimo įvaikinti vaiko tarpusavio santykiai, tėvų susitikimų su vaiku dažnumas), jeigu šie duomenys yra žinomi;“

„31.5. duomenis apie galimo įvaikinti vaiko giminaičius (~~vardas, pavardė~~, giminystės ryšys, emociniai ryšiai);“

31.6. duomenis apie galimą įvaikinti vaiką lankančius asmenis (~~vardas, pavardė~~, giminystės ir (ar) emociniai ryšiai), jeigu jie pateikti;“

8. Vadovaujantis Įvaikintojų parinkimo komisijos darbo reglamento, patvirtinto Tarnybos direktoriaus 2021-12-03 įsakymu Nr. BV-359, 13.2. ir 13.3 papunkčiais, Įvaikintojų parinkimo komisijos posėdžio sekretorius Įvaikintojų parinkimo komisijos narius su informacija apie į Galimų įvaikinti vaikų apskaitą įtrauktu vaiku supažindina Įvaikintojų parinkimo komisijos posėdžio metu. Tarnybos nuomone, įpareigojimas Tarnybai pateikti Nuostatų projekto 31 punkte numatytų dokumentų kopijas yra perteklinis, kadangi ta pati informacija yra pristatoma Įvaikintojų parinkimo komisijos metu. Siūlome 34 punktą išdėstyti taip:

„34. Tarnyba, įrašiusi vaiką, į Galimų įvaikinti vaikų sąrašą, nedelsdama, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną tiesiogiai arba raštu kreipiasi į Įvaikintojų parinkimo komisiją (nurodomas galimo įvaikinti vaiko vardas, pavardė, gimimo data), kad būtų organizuojamas jos posėdis dėl asmens, pasirengusio įvaikinti vaiką, parinkimo galimam įvaikinti vaikui, ~~ir perduoda jai Nuostatų 31 punkte nurodytą informaciją bei dokumentų kopijas.~~“

Nepritarus aukščiau minėtam pasiūlymui, prašome netenkinti ir šio rašto 7 punkte pateiktam pasiūlymui.

9. Tarnyba pažymi, kad praktikoje Įvaikintojų parinkimo komisija Tarnybai pateikia sprendimo originalą, o ne kopiją. Paminėtina, kad Įvaikintojų parinkimo komisija yra sudaroma Tarnybos direktoriaus įsakymu, o šios komisijos protokolai yra registruojami būtent Tarnybos dokumentų valdymo sistemoje. Siūlytume 37 punktą išdėstyti taip:

„37. Tarnyba ne vėliau kaip per 2 darbo dienas nuo sprendimo dėl asmens parinkimo įvaikinti vaiką ~~kopijos~~ gavimo dienos parengia informacinį raštą, Įvaikintojų parinkimo komisijos parinktam asmeniui (toliau – parinktas asmuo) ir jį raštu pateikia parinkto asmens gyvenamosios vietos Tarnybos teritoriniam skyriui. Rašte, kuriuo informuojamas parinktas asmuo, turi būti nurodyta ši informacija apie vaiką:“

10. Pateiktas Nutarimo projektas nenumato tvarkos, kada parinktam asmeniui yra atskleidžiama nenuasmeninta informacija apie galimą įvaikinti vaiką ir jo atstovą pagal įstatymą, kai parinktas asmuo sutinka įvaikinti pasiūlytą vaiką. Atsižvelgiant į tai, siūlome 41 punktą išdėstyti taip:

„41. Tarnyba apie parinkto asmens sprendimą sutikti ar atsisakyti įvaikinti galimą įvaikinti vaiką ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo sprendimo gavimo dienos raštu informuoja galimo įvaikinti vaiko atstovą pagal įstatymą (nurodomas vaiko vardas, pavardė, parinkto asmens vardas ir pavardė, jo sprendimas sutikti ar atsisakyti įvaikinti galimą įvaikinti vaiką). **Rašto kopija taip pat išsiunčiama parinktam asmeniui**“

11. Tarnybos nuomone, Nutarimo projekte yra tikslinga numatyti Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 482 straipsnyje nurodytų dokumentų (dokumentų, kurie teikiami teismui kartu su pareiškimu dėl įvaikinimo) išdavimo tvarką. Siūlome 44 punktą išdėstyti taip:

„44. **Asmuo, sutikęs įvaikinti pasiūlytą vaiką, įgauna teisę kreiptis į Tarnybos teritorinį skyrių dėl dokumentų, numatytų Civilinio proceso kodekso 482 straipsnyje, išdavimo.** Gavus parinkto asmens sutikimą įvaikinti galimą įvaikinti vaiką, toliau vykdoma teisminė įvaikinimo procedūra Civilinio kodekso ir Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.“

Pritarus šiam pasiūlymui reikėtų pakeisti ir ketvirtojo skirsnio 73 punkto formuluotę. Siūlome 73 punktą išdėstyti taip:

„73. Gavus parinkto asmens, pasirengusio įvaikinti galimą įvaikinti vaiką, atitinkantį specialiuosius kriterijus, sutikimą įvaikinti galimą įvaikinti vaiką, atitinkantį specialiuosius kriterijus, **asmens įgaliotas atstovas, įgauna teisę kreiptis į Tarnybą dėl dokumentų, numatytų Civilinio proceso kodekso 482 straipsnyje, išdavimo.** ~~toliau vykdoma~~ Teisminė tarptautinio įvaikinimo procedūra Civilinio kodekso ir Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

12. Siūlome 42 punkte nurodyti, kad vaiko nuomonę išklauso Tarnybos teritorinio skyriaus darbuotojai ir 42 punktą išdėstyti taip:

„42. ~~Tarnyba~~ **Tarnybos teritorinis skyrius**, gavusi gavęs parinkto asmens sprendimą sutikti įvaikinti galimą įvaikinti vaiką, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo jo gavimo dienos aplanko vaiką, išklauso jo nuomonę dėl šio asmens parinkimo ir ją pateikia vaiko nuomonės išklausymo akte, kurio forma tvirtinama Tarnybos direktoriaus įsakymu. ~~Tarnyba~~ **Tarnybos teritorinio skyriaus darbuotojai** susitikimo metu galimą įvaikinti vaiką, kuris geba suformuluoti savo nuomonę, informuoja, kad jis gali prašyti papildomos informacijos apie jam parinktą asmenį, taip pat prašyti susitikti arba susitikti dar kartą, jei jau buvo įvykęs susitikimas su parinktu asmeniu. Dėl galimo įvaikinti vaiko susitikimo su parinktu asmeniu procedūros ir jos vykdymo tvarkos, kad būtų užtikrinti geriausi galimo įvaikinti vaiko interesai, sprendžia jo atstovas pagal įstatymą.

13. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.224 straipsnio 2 dalies 1 punkte numatyta, kad tarptautinio įvaikinimo procedūros iniciavimui yra būtina, jog per šešis mėnesius nuo vaiko įrašymo į galimų įvaikinti vaikų sąrašą nebuvo gauta Lietuvos Respublikos piliečių, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvoje, prašymų įvaikinti ar globoti vaiką (rūpintis vaiku). Nutarimo projekte nėra numatyta procedūra, kokių veiksmų turi imtis Tarnyba, jeigu norinčių įvaikinti asmenų apskaitoje nėra konkrečių asmenų, kurie sutiktų įvaikinti tam tikro amžiaus, sveikatos būklės vaiko (-ų) ar brolio (-ių) ir/ar sesers (-ų) grupės. Siūlome Nutarimo projektą papildyti nauju punktu:

„46. Jei, atsižvelgiant į vaiko (-ų) amžių, skaičių, sveikatos būklę Tarnyba neturi galimybės siūlyti vaiko (-ų) konkrečiam asmeniui, nuasmeninta informacija apie galimą įvaikinti / globoti (rūpinti) vaiką (-us) pateikiama Tarnybos teritoriniams skyriams ir globos centrams, kad būtų išnaudotos galimybės šiems vaikams surasti galinčius įvaikinti / globoti (rūpinti) asmenis.“

Įtraukus šį punktą pasikeistų tolimesnė Nutarimo projekto punktų numeracijos tvarka.

14. Nutarimo projekte nenustatyta, kaip vykdoma ikiteisminė įvaikinimo procedūra tai atvejais, kai galimas įvaikinti vaikas turi anksčiau įvaikintų brolių / seserų. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.264 straipsnio 5 dalies 3 punkte numatyta, kad nustatant vaiko globą (rūpybą) pirmenybė, atsižvelgiant į vaiko interesus, pirmiausia yra teikiama asmenims, kurie globoja (rūpina) ar yra įvaikinę vaiko brolius ir / ar seseris. Tarnybos nuomone, siekiant sudaryti vaikui augti su savo kilmės broliu / seserimi, neturėtų būti eliminuojama galimybė pirmiausia svarstyti galimo įvaikinti vaiko brolių / seserį įvaikinusios šeimos tinkamumą vaikui. Siūlome į nutarimo projektą įtraukti punktą:

„Siekiant užtikrinti vaiko teisę augti kartu su broliu (-iais) ir (ar) seserimi (-erimis), galimas įvaikinti vaikas pirmiausia siūlomas įvaikinti jo brolių (-ius) ir (ar) seserį (-eris) įvaikinusiems asmenims Nuostatų trečiojo skyriaus, trečiajame ir ketvirtajame skirsniuose nustatyta tvarka.“

15. Vykdam tarptautinio įvaikinimo procedūrą ir informuojant parinktą asmenį, pasirengusi įvaikinti galimą įvaikinti vaiką, atitinkantį specialiuosius kriterijus, svarbu kartu pateikti dokumentus ir / ar pažymą, kuriose būtų aiški ir tiksli informacija apie vaiko sveikatos būklę ir (ar) specialiuosius ugdymo poreikius. Svarbu paminėti, kad užsienio centrinė valdžios institucija arba įgaliota institucija, atstovaujanti parinktam asmeniui, pasirengusiam įvaikinti galimą įvaikinti vaiką, atitinkantį specialiuosius kriterijus, turi gauti aiškia, nenuasmenintą ir dokumentuose pateiktą informaciją apie vaiką tam, kad galėtų parinktajam asmeniui leisti tęsti konkretaus vaiko įvaikinimo procedūrą. Atsižvelgiant į tai, siūlome 66.8. ir 66.9. papunkčius išdėstyti atitinkamai:

„66.8. ~~duomenys~~ **pažymas** apie vaiko sveikatos sutrikimus, įrašytus į sveikatos apsaugos ministro nustatytos formos sveikatos pažymėjimą (forma Nr. 046/a);”

„66.9. ~~duomenys~~ **pažymas** apie specifinius vaiko poreikius ir (ar) specialiuosius ugdymo poreikius (duomenys apie vaiko gydymo režimą, priežiūros rekomendacijas, ugdymo poreikius, pagalbos vaikui poreikius);”

Kitos techninio pobūdžio pastabos rengėjui bus pateiktos el. paštu.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Direktorė

Ilma Skuodienė

VALSTYBĖS VAIKO TEISIŲ APSAUGOS IR ĮVAIKINIMO TARNYBA PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS

Biudžetinė įstaiga, Labdarių g. 8, LT-01120 Vilnius, tel. (8 5) 231 0928, el. p. info@vaikoteises.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188752021

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo
ministerijai

2022-05- Nr. S-
Į 2022-04-22 Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Tarnyba) 2022-04-22 gavo Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pateiktą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimo Nr. 1422 „Dėl Asmenų, norinčių įvaikinti vaikus, ir galimų įvaikinti vaikų apskaitos Lietuvos Respublikoje tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Įvaikinimo apskaitos tvarkos aprašo projektas). Tarnyba, susipažinusi ir įvertinusi pateiktą derinti Nutarimo projektą, teikia savo siūlymus ir pastabas.

Vadovaujantis aukščiau minėtomis teisės aktų nuostatomis, Tarnybos nuomone, Nutarimo projekto dalys galėtų būti išdėstytos taip:

1. Siūlome patikslinti 10.9., 12.2. papunkčius dėl numatytų sveikatos pažymėjimų formų reikalavimo. Praktikoje pastebima, kad forma Nr. 046/a neretai būna neišsami ir neatspindinti realios vaiko sveikatos būklės, joje nėra duomenų apie vaiko persirgtas ligas ar ligas, kuriomis vaikas serga, nustatytas diagnozes, taikomą gydymą ir pan., neretai nurodoma “Sveikas”, “gali būti įvaikintas” ir pan. Atsižvelgiant į tai, siūlytina numatyti formą Nr. 027/a.

2. Vykdam tarptautinę ikiteisminę įvaikinimo procedūrą, kai abu arba vienas iš sutuoktinių yra Lietuvos Respublikos piliečiai yra itin svarbus nustatyti ar asmenys, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje nėra įgavę šios ar kitos valstybės pilietybės ir praradę Lietuvos Respublikos pilietybę. Tokiu atveju asmenys turėtų kreiptis į Migracijos departamentą prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos dėl rašto apie neprarastą Lietuvos Respublikos pilietybę išdavimo. Siūlome įtraukti naują 27 punkto papunktį ir jį išdėstyti taip:

„27.10. Atvejais, kai abu arba vienas iš besikreipiančių asmenų yra Lietuvos Respublikos piliečiai, Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos išduotą raštą dėl turimos Lietuvos Respublikos pilietybės patvirtinimo.”

3. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.210 straipsnio 4 dalis numato nusikalstamas veikas, dėl kurių nuteistas asmuo negali būti įvaikintoju, neatsižvelgiant į tai, ar teistumas yra išnykęs. Atsižvelgiant į tai, yra svarbu, kad norintis įvaikinti asmuo pateiktų pažymą iš visų užsienio valstybių, kuriose gyveno, jeigu asmuo keitė savo nuolatinę gyvenamąją vietą. Siūloma 27.5. papunktį išdėstyti taip:

“27.5. užsienio valstybės kompetentingos institucijos pažymos (-ų) apie norinčio (-ių) įvaikinti asmens (-ų) teistumą kopiją (-as). **Jeigu asmuo nuolat gyveno kitose užsienio valstybėse – pažymų apie asmens teistumą gyvenant tose užsienio valstybėse kopijas;**”

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Direktorė

Ilma Skuodienė

Info - Vaiko Teisės

From: Asociacija GIMK <gimkasociacija@gmail.com>
Sent: pirmadienis 2022 m. gegužė 9 17:22
To: Info - Vaiko Teisės
Subject: Dėl įvaikinimo organizavimo nuostatų

Laba diena,

Siunčiame pasiūlymą dėl Įvaikinimo organizavimo nuostatų 26 straipsnio, kuris teigia, kad "Įvaikintojų parinkimo komisiją sudaro 7 nariai, iš kurių keturis deleguoja Tarnyba, du – Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – Ministerija) ir vieną – Nacionalinė globėjų, tėvių mokymo ir konsultavimo specialistų asociacija. Iš Ministerijos atstovų paskiriamas Įvaikintojų parinkimo komisijos pirmininkas, o iš Tarnybos atstovų – pirmininko pavaduotojas. Įvaikintojų parinkimo komisijos sekretoriumi, kuris nėra Įvaikintojų parinkimo komisijos narys, paskiriamas Tarnybos atstovas".

Siūlome keisti taip:

"Įvaikintojų parinkimo komisiją sudaro 7 nariai, iš kurių du deleguoja Tarnyba, du – Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – Ministerija) ir vieną – Nacionalinė globėjų, tėvių mokymo ir konsultavimo specialistų asociacija. Iš Ministerijos atstovų paskiriamas Įvaikintojų parinkimo komisijos pirmininkas, o iš Tarnybos atstovų – pirmininko pavaduotojas. Įvaikintojų parinkimo komisijos sekretoriumi, kuris nėra Įvaikintojų parinkimo komisijos narys, paskiriamas Tarnybos atstovas.

Prenkant galimo įvaikinti vaiko interesus ir poreikius labiausiai atitinkantį asmenį, pasirengusį įvaikinti vaiką, komisijos darbe nuotolinėmis ryšio priemonėmis dalyvauja vienas iš TAA asmenų parengusių konkretų asmenį, įrašytą į Norinčių įvaikinti Lietuvos Respublikos piliečių, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, sąrašą. Galimo įvaikinti vaiko interesus ir poreikius labiausiai atitinkančio asmens parinkimo procedūroje nuotolinėmis ryšio priemonėmis dalyvauja galimo įvaikinti konkretaus vaiko įstatyminis atstovas, pažįstantis vaiką.

Pakeitus šį punktą Įvaikintojų parinkimo komisija labiau atitiks konkretaus galimo įvaikinti vaiko poreikius, parinkimo procesas taps labiau individualizuotas, kokybiškesnis, bus priartėta prie kitų Eurospos šalių praktikos, kai įvaikintojų parinkimo procese dalyvauja geriausiai galimą vaiką ir būsimuosius jos tėvius pažįstantys specialistai.

--

Nacionalinė globėjų, tėvių mokymo ir konsultavimo specialistų asociacija
Vadovas Greta Giriūnaitė
El. p. gimkasociacija@gmail.com
Tel. Nr. +370 622 71918